

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tas-26 ta' Jannar, 2012

Citazzjoni Numru. 80/2006

Kawza fil-lista: 32

**A B
vs
C B**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors gurantat li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk: li l-partijiet izzewgu fis-16 ta' Novembru 1984, u minn dan iz-zwieg ghandhom tlett itfal, D, E u F li twieldu rispettivament fit-18 ta' Mejju 1987, 18 ta' Frar 1991 u 19 ta' Frar 1992; li l-attur [recte: il-konvenut] irrenda ruhu hati lejn l-attrici ta' eccessi, sevizzi u ngurji gravi b' mod li rrenda l-hajja konjugali ta' bejniethom impossibbli, u peress li l-hajja matrimonjali bejniethom tkissret irrimedjabbilment; li l-attrici get

debitament awtorizzata sabiex tipprezenta l-istanza odjerna; ghalhekk qed titlob li din il-Qorti:

1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti konjugi B ghar-ragunijiet premessi imputabbli lill-konvenut ta' sevizzi, eccessi, minacci u ingurji gravi kommessi kontra l-istanti kif fuq premess, u minhabba li z-zwieg tkisser irrevokabilment u ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi tistabilixxi d-data meta l-istess konvenut ghandu jkun ikkunsidrat li minnha kien hati tal-firda;

2. Tafda l-kura u l-kustodja tat-tfal minuri E u F f' idejn l-attrici bi dritt ta' access favur il-konvenut;

3. Tordna lill-konvenut sabiex ihallas lill-attrici rata ta' manteniment ghar-rigward tat-tfal minuri li din l-Onorabli Qorti joghgobha tiffissa u kif ukoll johrog nofs il-flus ghal dak li jirrigwarda spejjez medici u dawk konnessi ma' l-educazzjoni tal-imsemmijin ulied minuri;

4. Tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti u tordna li l-istess proprjeta' u assi formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti jigu maqsuma f' zewg porzjonijiet illi jigu assenjati, wahda lill-attrici u l-ohra lill-konvenut liema porzjonijiet ghandhom jigu komposti billi tigi stabbilita data bhala data meta l-konvenut jigi kkunsidrat li jkun hati tal-firda b' tali mod li l-konvenut jitlef kull jedd ghal kull akkwist maghmul bil-hila ta' l-attrici skont il-ligi u billi l-konvenut jigi ddikjarat unikament u esklussivament responsabbli ghad-dejn u obbligazzjonijiet minnu assunti in mala fede, u billi l-attrici tigi akkreditata b' sehemha spettanti mir-rikavati ta' beni appartenenti lill-komunjoni gja mibjugha f' kaz li l-konvenut ma jaghtix rendikont sodisfacenti ta' tali rikavat, u kif ukoll b' dawk l-ispejjez li hija ghamlet fil-proprjeta' komuni jew dik appartenenti lill-konvenut, u dan okkorrendo b' opera ta' perit nominandi sabiex jillikwida l-istess komunjoni.

5. Tapplika kontra l-konvenut interament jew in parti d-disposizzjonijiet ta' l-artikoli 48 u/jew 51 sa 55A tal-Kodici Civili (Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta);

6. Tawtorizza lill-attrici sabiex tabita fid-dar matrimonjali Numru 38, "Pandora", Cali Street, Mosta flimkien mat-tliet ulied frott iz-zwieg bejn il-kontendenti u dan ad esklużjoni tal-konvenut;

7. Tordna lill-konvenut sabiex jikkonsenja lill-attrici fi zmien qasir u perentorju li jigu lilu prefiss minn dina l-Qorti l-oggetti kollha dotali u parafernali ta' l-istess attrici u fin-nuqqas jigi kkundannat ihallas lill-attrici l-valur taghhom hekk kif jigu likwidati okkorrendo bl-opera ta' perit nominandi;

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra lir-Registratur tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) tal-5 ta' Dicembru 2005 u imghaxijiet kontra l-konvenut, li minn issa hawn ingunt in subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut li biha eccepixxa: [1] li dak imputat lilu jissussisti biss fil-konfront ta' l-attrici li minhabba f' hekk hija l-parti unikament hatja tas-separazzjoni; [2] li l-kura u kustodja ghandha tkun kongunta fl-interess tal-minuri; [3] li hu jinsab dizokkupat peress li l-attrici keccietu mill-impieg tieghu, filwaqt li hi baqghet tahdem b' introjtu tajjed, u ghalhekk hu mhux fil-pozizzjoni li jikkontribwixxi ghall-manteniment tat-tfal; [4] li hu jaqbel max-xoljiment, likwidazzjoni u assenjazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti; [5] li l-applikazzjoni ta' l-artikoli 48 u 51 mhijex gustifikata fil-konfront tieghu, izda hija gustifikata fil-konfront ta' l-attrici; [6] li l-fond 38 'Pandora' Cali Street, Mosta hija proprjeta' parafernali tieghu, u ghalhekk l-attrici m' ghandhiex tigi awtorizzata tibqa' tghix f' dan il-fond ad esklużjoni tal-konvenut; [7] li jaqbel li l-partijiet ghandhom jirrestitwixxu lil xulxin il-beni u krediti parafernali u dotali taghhom;

Rat il-kontro-talba prezentata mill-konvenut rikonvenzjonanti u li tinsab inserita fil-process a fols.21 sa 22, u li kopja taghhom qed tigi annessa mal-gudizzju odjern sabiex tiffirma parti ntegrali mill-istess [Appendici A];

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-risposta guramentata ta' l-attrici rikonvenzjonata, u li tinsab inserita fil-process a fols. 24 u 25 tal-process, u li kopja taghhom qed tigi annessa mal-gudizzju odjern sabiex tiffirma parti ntegrali mill-istess [Appendici B];

Rat ir-rapport¹ tal-perit legali l-Avukat Dottor Ludvic Caruana;

Rat ir-rapport² tal-perit komputista Paul Bezzina;

Semghet il-provi bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Azzjoni u Kontro-talba

Illi permezz tal-proceduri odjerni l-partijiet qed jitolbu s-separazzjoni personali bejniethom minhabba htija reciproka fit-termini ta' l-artikolu 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta. Iz-zewg partijiet cahdu dak imputat lilhom mill-parti l-ohra.

Separazzjoni Personali

Illi l-partijiet izzewgu fis-16 ta' Novembru 1984, u minn dan iz-zwieg ghandhom tlett itfal li llum huma maggjorenni. Inizjalment l-konvenut kien impjegat mal-Malta Drydocks, filwaqt li l-attrici, spizjara, kienet tahdem fi spizerija li hi armat bl-ghajnuna tal-konvenut. Fis-sena 1987 il-konvenut telaq l-impieg tieghu, u bed jahdem full-time fl-ispizerija flimkien ma' martu l-attrici.

Sussegwentement beda t-tilwim bejn il-partijiet, stante li ma kienux jaraw minn ottika wahda dwar kif kellha titmexxa l-ispizerija. In sostanza l-konvenut kien imaqdar lill-attrici, filwaqt li din kienet temfasizza mieghu li kienet hi l-ispizjara u mhux hu. Kif osserva l-abli perit legali: *"tirrizulta stampa cara ta' nuqqas ta' komunikazzjoni bejn il-kontendenti, nuqqas ta' fiducja u pika kontinwa bejn il-kontendenti dwar min hu l-aktar kapaci jmexxi u min hu l-aktar intelligenti. Fuq naha nara lill-attrici li ghandha*

¹ Vol.3 – fol.752

² Vol.1 – fol.129

degree akkademika ta' spizjara u li donna tbatu minn kumpless ta' superjorita' fuq zewgha li [minn naha l-oħra] ghalkemm mhux gradwat irnexxielu jmexxi spizerija bi qligh konsdierevoli."³

Maz-zmien is-sitwazzjoni bdiet tiddigenera, anke b' akkuzi reciproci dwar tehid indebitu ta' flus mill-ispizerija li l-introjt tagħha kien il-fonti principali tal-ghejxien tal-partijiet u ta' uliedhom. Din it-tensjoni kontinwa bejn il-partijiet, rizzultat principalment tal-inkompatibilita' tal-karattru tagħhom, wasslet liz-zewg partijiet sabiex jinfexxu f' komportament abuziv konsegwenzjali fil-konfront ta' xulxin, partikolament dak ta' 'ingurja gravi.'

Ferm il-premess il-Qorti tirreferi għall-konsiderazzjonijiet u konkluzjoni raggjunti mill-perit legali fir-relazzjoni tiegħu, u taddottahom fl-intier tagħhom; u għalhekk tikkonkludi li z-zewg partijiet huma gwalment responsabbli għall-firda ta' bejniethom.

Kura u Kustodja

Illum dan il-kap jinsab sorvolat peress li t-tfal kollha sar maggjoressni.

Manteniment

Illi f' dan ir-rigward il-Qorti taddotta l-konsiderazzjonijiet u konkluzjonijiet raggjunti mill-perit legali fir-relazzjoni tiegħu, u, wara li qieset ic-cirkostanzi kollha, tordna li l-attrici tkompli thallas lill-konvenut bhala manteniment għalih is-somma ta' mitejn u tmenin ewro [€280] fix-xahar sakemm hija tibqa' thaddem l-ispizerija.

Din ir-retta alimentarja tizzdied kull sena skond l-gholi tal-hajja kif indikat fl-indici ufficjali tal-gvern.

Komunjonijiet ta' l-Akkwisti – Proprjeta' Parafernali

Illi f' dan ir-rigward il-Qorti tagħmel referenza għall-konsiderazzjonijiet u konkluzjonijiet raggjunti mill-perit legali fis-sezzjoni ntestata "[d] Komunjonijiet ta' l-Akkwisti u

³ Vol.3 – fol.784

oggetti parafernali" fil-pagni nru 36 sa 63⁴ tar-relazzjoni tieghu, u li kopja taghhom qed tigi annessa mal-gudizzju odjern sabiex tiffirma parti ntegrali mill-istess [Appendici C], u taddottahom fl-intier taghhom, salv ghal dak li ser jinghad aktar 'il quddiem.

Illi fir-rigward tal-fond 35 Omega Court Barnabija Street, Bugibba, appartenenti lill-komunjoni ta' l-akkwisti, il-Qorti tordna li dan il-fond jinbiegh fuq is-suq hieles fi zmien sena bil-prezz mhux inferjuri ghall-ammont ta' €69,881; u fin-nuqqas, wara li jghaddi l-perijodu ta' sena, jinbiegh bis-subbasta, skond il-ligi.

Illi l-kontijiet li talvolta ghad hemm pendenti fuq dan il-fond, jigu sopportati bejn il-partijiet.

Dar Matrimonjali

Illi qabel iz-zwieg, il-konvenut fis-19 ta' Meju 1983 xtara l-fond numru 38 'Pandora' Cali' Street Mosta li serva bhala d-dar matrimonjali tal-partijiet. Il-bejgh sar versu l-prezz ta' LM16,000 [illum €37,270], li LM6,000 [illum €13,976] minnhom hargithom l-attrici qabel iz-zwieg.

Illi mill-breakdown li ta l-konvenut fl-affidavit⁵ tieghu, ta' kif thallas il-prezz jidher li l-prezz kollu thallas qabel is-16 ta' Novembru 1984, id-data taz-zwieg, hlief ghall-ammont ta' LM1,000 [illum €2,329] li thallas fit-23 ta' Novembru 1984. Ghalhekk l-attrici ghandha kreditu kontra l-konvenut fl-ammont ta' LM5,000, filwaqt li l-komunjoni ta' l-akkwisti ghandha kreditu kontra l-konvenut fl-ammont ta' LM1,000. B' kollox l-attrici ghandha tiehu minghand il-konvenut is-somma ta' LM5,500 [illum €12,812], u l-attrici hi ordnata li thallas lill-konvenut din is-somma ta' **tnax-il elf, tmien mija u hmistax-il ewro [€12,815].**

Illi l-pretensjoni attrici li hi ghandha nofs id-dar peress li kienet hallset ammont rilevanti mill-prezz hija legalment insostenibbli, stante li mill-atti jidher car li l-fond inxtara mill-konvenut qabel iz-zwieg u ma kien hemm xejn x'

⁴ Vol.3 – fols.788 - 815

⁵ Vol.2 – fol.150

jimpedixxi lill-attrici milli tersaq għall-kuntratt ma' l-attur li kieku verament kien hemm l-intiza li l-post jinxtara bejn tnejn. L-attrici ma tat ebda raguni għaliex ma resqitx għall-kuntratt, hlief li kienet tkun xogħol fl-ispizerija. Hija tghid "Issa l-fatt li fuq il-kuntratt jidher ismu biss, dak ma kellhix kontroll fuqha jien."⁶ Din l-ispjegazzjoni mhi xejn konvicenti, tenut kont tal-entita' tat-tranzazzjoni li kienet ser issir. Il-Qorti thoss li r-raguni vera tan-nuqqas tal-attrici li tidher fuq il-kuntratt kien il-fatt li parti sostanzjali tal-prezz kien ser jithallas mill-konvenut u għalhekk dak iz-zmien l-oneru kien fuqu biss.

Inoltre, il-fatt li l-attrici harget somma ta' flus mill-introjt ta' l-ispizerija biex jithallas il-prezz shih ma jimmiltax kontra din il-konkluzjoni, tenut kont tal-fatt li, kif ammess mill-istess attrici, kien il-konvenut li għena bil-hidma attiva tiegħu sabiex tarma l-ispizerija li hija parafernali ta' l-attrici. Għalhekk fil-fehema ta' din il-Qorti, il-pretensjoni attrici ta' mandat tacitu fix-xiri tal-post mhijjex sostnuta mill-provi.

Illi in fine jigi ossevat li anke l-pretensjoni ta' l-attrici li, wara s-separazzjoni, hi tigi awtorizzata tirisjedi fl-imsemmi fond mat-tfal [illum maggjorenni] tal-partijiet ad esklużjoni ta' zewgħa, mhix gustifikata, u dan stante li d-dar hija parafernali tal-konvenut u hija l-unika proprjeta' ta' relevanza li għandu l-konvenut; filwaqt li minn naha tagħha l-attrici għandha bhala parfernali tagħha l-inkwilinat u l-avvjament ta' l-ispizerija li għandha ntrojt tajjeb u li jippermettila ssib akkomodazzjoni alternattiva.

Għaldaqstant permezz tal-gudizzju odjern tordna li l-attrici tallontana ruhha minn dan il-fond fi zmien xaharejn, u li dan il-fond m' għandux jibqa' jitqies aktar bhala l-fond matrimonjali.

Inoltre, tordna li l-kontijiet ta' l-utilitajiet fl-imsemmi fond u li għadhom pendenti, għandhom jigu sopportati bejn il-partijiet, in kwantu għal kwart [1/4] mill-konvenut, filwaqt li r-rimamenti tlett kwarti [3/4] għandhom jithallsu mill-attrici,

⁶ Vol.1 – fols.65-66

kunsidrat il-fatt li, meta l-konvenut tkecca mill-ispizerija, l-attrici kompliet tinkassa l-introjtu kollu hi.

Spizerija 'St.C Pharmacy' Triq Cali' Mosta

Illi jirrizulta pacifiku li l-attrici qed tokkupa l-fond minn fejn tigi gestita l-ispizerija b' kirja protetta li sehhet qabel iz-zwieg, u li kompliet tiggdedded matul iz-zmien, anke waqt iz-zwieg. In-negozju ta' l-attrici beda qabel iz-zwieg u kompla jigi gestit wara z-zwieg, b' mod li l-introjtu kollu kien iservi sabiex il-partijiet ikopru l-ispejjez kollha li kellhom bzonn ghall-familja nkluzi edukazzjoni tat-tfal u safar. F' dan in-negozju l-konvenut kien ghamel zmien jahdem bhala mpjegat fl-ispizerija.

Ghalhekk kemm il-kirja kif ukoll l-avvjament tan-negozju jappartjenu lill-attrici bhala proprjeta' parafernali taghha, filwaqt li l-qligh nett li jirrizulta, u cioe' wara li mill-introjtu ikunu tnaqqsu l-ispejjez necessarji relatati man-negozju nkluz il-kera, huwa tal-komunjoni. Fil-fatt mill-provi jirrizulta car li l-qligh kien jintuza fl-interess tal-familja tal-partijiet.

In fine jigi osservat li l-fatt li l-konvenut ghen lill-attrici sabiex tarma l-ispizerija u anke sellifha xi flus ghax-xiri ta' stock inizjali, ma jimmilitax kontra l-fatt li l-ispizerija, l-istock attwali u l-avvjament huma parafernali ta' l-attrici. Dan huwa sostnut mill-fatt li l-inkwilinat tal-fond huwa parafernali tieghu u l-ispizerija hija gestita mill-attrici fil-kwalita' taghha ta' spizjara. Fi kliem iehor, in-negozju huwa ta' l-attrici, filwaqt li l-konvenut ghandu krediti fil-konfront ta' l-attrici, u mhux fil-konfront tal-komunjoni ta' l-akkwisti, fl-ammonti ta' **LM2,118 [illum €4,934]** u ta' **LM4,414 [illum €10,282]** fil-konfront ta' l-attrici.

Illi rigward l-allegazzjoni attrici ta' mizappropriazzjoni da parti tal-konvenut, il-Qorti tikkondividi l-konkluzjoni tal-perit legali, u tirribadixxi li din ma tirrizultax sufficjentement provata kif lanqas ma tirrizulta provata l-allegazzjoni tal-konvenut li, meta hu kien ghadu jahdem fl-ispizerija, l-attrici kienet tiehu l-introjtu kollu tal-ispizerija. Inoltre, jigi osservat li, wara li l-attrici kienet kecciet lill-konvenut mill-ispizerija, hija kienet izzomm l-introjtu kollu nonostante li l-komunjoni ta' l-akkwisti kienet ghadha vigenti. Minn naha

I-ohra pero' jirrizulta li l-attrici kienet tiehu hsieb l-ispejjez kollha tal-familja, filwaqt li lill-konvenut kienet taghtih irretta alimentarja ordnata mill-Qorti. Ghalhekk il-Qorti hi tal-fehema li m' ghandhiex tinoltra aktar fuq dawn l-allegazzjonijiet.

Illi rigward l-allegazzjonijiet reciproci li l-partijiet elevaw flus mill-banek minghajr il-kunsens ta' xulxin, il-Qorti tordna li dak kollu li talvolta gie elevat wara l-prezentata tar-rapport tal-perit legali, u cioe' wara it-2 ta' Settembru 2008, jigi mghadud fil-komputazzjoni tal-konsistenza tal-komunjoni ta' l-akkwisti, ghal fini tal-likwidazzjoni u assenjazzjoni taghha; inkluz, kull investment gdid li sar wara din id-data, u ghalhekk inkluz l-investment li ghamel il-konvenut mas-socjeta' DBR Investments Limited. Dawn ghandhom jittiehdu in konsiderazzjoni fil-komputazzjoni tal-komunjoni, u jigu divizi wgwalmart bejn il-partijiet.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi dwar l-azzjoni billi:

- [1] tilqa' l-ewwel talba fis-sens li tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet bi htija tat-tnejn;
- [2] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni talba, stante li t-tfal illum huma kollha maggjorenni;
- [3] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tielet talba stante li t-tfal illum huma kollha maggjorenni;
- [4] tilqa' ir-raba' talba fis-sens li x-xolji l-komunjoni ta' l-akkwisti, u tillikwidaha u tassenja kif fuq stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';
- [5] tichad il-hames talba, stante li mhux opportuna l-applikazzjoni ta' l-artikoli hemm indikati;
- [6] tichad is-sitt talba;
- [7] tilqa' s-seba' talba fis-sens stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

Tiddeciedi dwar il-kontro-talba billi:

- [1] tilqa' l-ewwel talba fis-sens gja fuq deciz;
- [2] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni talba, stante li t-tfal illum huma maggjorenni;
- [3] tilqa' t-tielet talba fis-sens stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Manteniment';

Kopja Informali ta' Sentenza

[4] tichad ir-raba' talba, stante li l-applikazzjoni ta' l-artikoli hemm indikati mhux opportuna;

[5] tilqa' il-hames talba fis-sens gja fuq deciz;

[6] tilqa' is-sitt talba fit-termini taghha, u tordna li fi zmien xaharejn millum l-attrici tivvaka l-fond numru 38 'Pandora' Cali Street, Mosta proprjeta' parafernali tal-konvenut;

[7] tilqa' s-seba' talba fis-sens stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti.

L-ispejjez kemm ta' l-azzjoni kif ukoll tal-kontro-talba ghandhom jigu sopportati wgwalmart bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----